

УДК 657.01

Дземішкевич І. О.

Університет банківської справи НБУ (м. Київ)

АНАЛІЗ РОЗРОБЛЕНОСТІ ТЕМИ «ЗВІТНІСТЬ» У ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ІНОЗЕМНИХ НАУКОВЦІВ

У статті проведено аналіз авторефератів дисертацій присвячених тематиці звітності. Здійснено розподіл дисертаційних робіт за напрямками досліджень. Встановлено, що структура кількісного складу дисертаційних робіт в Україні за тематикою «звітність» за період 1999–2013 рр. в розрізі напрямів досліджень свідчить про переважну цільову спрямованість досліджень на конкретну галузь економіки, або ж на дослідження організаційних, методологічних та методичних особливостей формування звітності.

Ключові слова: звітність, фінансова звітність, інтегрована звітність.

Dzemishkevych I.

ANALYSIS OF THE THEME «STATEMENTS» IN DISSERTATION RESEARCH DOMESTIC AND FOREIGN SCIENTISTS

Abstract: Development of reporting enterprises, institutions and organizations are an integral part of economic development Ukraine.

Introduction. Analysis theses on the theme «statements» is needed to identify key problems of reporting of domestic enterprises. Removing which will increase the investment attractiveness of the domestic economy.

Purpose. The aim of the research is to analyze abstracts of dissertations on the problems of reporting, identification of key issues and their solutions.

Methods. The theoretical basis of research is general scientific methods, including analysis, synthesis, systematic, integrated approach. The basis of the research is dialectical approach which involves identifying regularities trends and interdependencies.

Results. After analyzing the abstracts of dissertations on «statements» were obtained the following findings:

– largest number of domestic dissertations 28% was devoted to problems of methodology and methods preparation of reporting that characterizes the existence of open questions in this area;

– the most urgent problems of reporting are issues related to the theoretical, organizational and methodological principles;

– most scientists focus on increasing meet the needs of user, improved forms of existing reporting and the development of new forms of accountability.

Дземішкевич І. О.

Conclusion. Promising line of research is integrated reporting, as now in Ukraine are absent dissertation studies that were entirely devoted to this subject, the dissertation that were considered in the work reveal only some of the features integrated reporting.

Key words: accounting, financial reporting, integrated reporting.

Дземишкевич И. А.

АНАЛИЗ РАЗРАБОТАННОСТИ ТЕМЫ «ОТЧЕТНОСТЬ» В ДИССЕРТАЦИОННЫХ ИССЛЕДОВАНИЯХ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ И ИНОСТРАННЫХ УЧЕНЫХ

В статье проведен анализ авторефератов диссертаций посвященных тематике отчетности. Осуществлено распределение диссертационных работ по направлениям исследований. Установлено, что структура количественного состава диссертационных работ в Украине по тематике «отчетность» за период 1999-2013 гг. в разрезе направлений исследований свидетельствует о подавляющей целевой направленности исследований на конкретную отрасль экономики, или на исследование организационных и методических особенностей формирования отчетности.

Ключевые слова: отчетность, финансовая отчетность, интегрированная отчетность.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Реалії ведення бізнесу зобов'язують господарюючі суб'єкти вести тісний та без перервний діалог із суспільством. Саме діалог, у якому б суспільство отримувало б всю необхідну інформацію про діяльність підприємства, та могло б оперувати отриманою інформацією. За роки незалежності України, було багато зроблено для удосконалення успадкованої системи, але світові глобалізаційні процеси, які відбуваються випереджальними темпами, не дозволяють зупинитися, більш того, вимагають прискорених темпів розвитку. Таким чином, логічним та цілком виправданим буде твердження, що розвиток звітності підприємств, установ та організацій є невід'ємною складовою розвитку економіки нашої країни.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. У дослідженні проаналізовано дисертаційні роботи та/або автореферати дисертацій таких вчених як І. В. Жиглей, І. В. Буфатіна, О. М. Коробко, О. В. Адамик, Н. М. Позняковська, О. М. Головащенко, Я. В. Шеверя, А. В. Мейш, Н. З. Яцишин, Ю. О. Івахів, С. А. Кузнецова, Н. В. Семенишена, Р. О. Костирко та ін.

Цілі статті. Метою дослідження є аналіз авторефератів дисертацій присвячених проблемам звітності підприємств, виокремлення ключових проблемних питань та шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Проведений аналіз авторефератів дисертацій присвячених тематиці звітності базується на вибірці авторефератів за період з 1999 року до 2013 року. До вибірки увійшли автореферати дисертацій, у яких піднімалася тематика звітності підприємств, установ, організацій. Проведений аналіз свідчить, що за період 1999–2013 рр. тема звітності підіймалася у 59 дисертаційних дослідженнях, для порівняння, у Російській Федерації за цей же період, проблематиці звітності присвятили 180 дисертацій, що у три рази більше ніж в Україні (рис. 1).

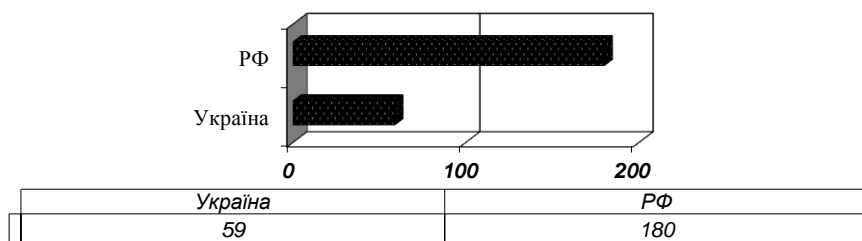

Рис. 1 Кількість дисертаційних досліджень присвячених тематиці звітності за період 1999–2013 рр. *

* розроблено автором на основі [1–4]

Доцільно зазначити, що кількісне перевищення дисертаційних досліджень у Російській Федерації зовсім не є фактом, який свідчить про ширшу розробленість та якісність дослідження даної теми, це лише кількісна характеристика яка не має прямого відношення до показників якості.

Всі автореферати дисертацій, які увійшли до вибірки дослідження, умовно можна розділити на шість підгруп за напрямками дослідження в рамках теми «звітність». До таких груп можна віднести:

- консолідована та корпоративна звітність;
- інтегрована звітність;
- гармонізація з МСФЗ (МСБО);
- організація, методологія та методика складання звітності;
- звітність в галузях економіки;

– аудит звітності (окремих звітів).

Досить цікавим є такий напрямок дослідження як звітність в галузях економіки, оскільки він є комплексним, і включає в себе декілька підгруп, зокрема:

- сільське господарство;
- торгівля та послуги;
- туризм;
- промисловість;
- банківський сектор;
- небанківські фінансові установи;
- освіта.

Розподіл дисертаційних робіт за даними напрямками представлений у табл. 1.

Таблиця 1

Захищені дисертації по тематиці «звітність»
протягом 1999–2013 рр. за напрямками дослідження *

Напрямок дослідження	Україна	Σ	%	Російська Федерація	Σ	%
1	2	3	4	5	6	7
1. Консолідована та корпоративна звітність	О. С. Герасименко (2007), М. Р. Лучко (2008), В. П. Онищенко (2008), І. В. Семчук (2010)	4	7	Богатирьова К. І. (2002), Брижик О. А. (2000), Ванюшин А. П. (2004), Вєстрова І. Ф. (2005), Голіков В. М. (2007), Горлова Н. А. (2004), Карагод В. С. (2006), Карімова Е. Р. (2006), Каспіна Р. Г. (2004), Матвєєв О. А. (2000), Мешков А. В. (2005), Мещерякова М. О. (2003), Морозова О. А. (2002), Нікіфорова О. В. (2004), Плотніков В. С. (2001), Пучкова С. І. (2004), Серова О. О. (2007), Слепов Ю. В. (2000), Удалищєв В. Д. (2005), Якубовська Л. В. (2007), Крохичєва Г. Є. (2004), Бочкарьова М. В. (2008), Савченко О. О. (2009), Глєбов В. О. (2009), Панфілова О. А. (2009), Григорєнко І. А. (2009), Голікова О. В. (2009), Петухов Г. М. (2009), Чистякова Ю. Є. (2010), Мамєдов Г. Ю. (2010), Алієв З. М. (2011), Банк О. А. (2011), Плортнікова В. В. (2013),	33	18
2. Інтегрована звітність	І. В. Жиглей (2011), В. В. Євдокимов (2011),	1	2	Бурикін (Ю. М. 2009), Єремєєва О. С. (2010), Цей С. А. (2011), Свєрчкова О. Ф. (2012), Краснова М. В. (2013)	5	2

продовж. табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
3. Гармонізація з МСФЗ (МСБО)	Л. П. Нищенко (2008),	1	2	Акімова Н. В. (2004), Арупова Н. Р. (2006), Баймуратов І. Ю. (2004), Балашова М. Б. (2004), Баранов К. С. (2007), Бузуртанова Л. В. (2004), Воружкін В. В. (2003), Дружилівська Т. Ю. (2001), Керімов Ф. В. (2007), Количев А. В. (2001), Ларченко М. В. (2006), Лєвін С. С. (2006), Литвиненко М. І. (2000), Панашенко Н. К. (2007), Пономарьова С. В. (2006), Радущкий О. Г. (2001), Севастьянова О. В. (2000), Срьогіна О. І. (2008), Тютрин К. О. (2002), Уланова І. М. (2001), Черминська Л. Г. (2007), Кузнєцов І. О. (2006), Азмітов Р. Р. (2009), Носова І. Л. (2009), Нізамутдінова А. М. (2009), Алігаджієва О. М. (2010), Колесник П. В. (2011), Кручанова Ю. О. (2011), Галкіна О. В. (2012), Костонін Д. С. (2012), Дзбосва Д. П. (2012), Шульгіна О. Ю. (2012)	32	18
4. Організація, методологія та методика складання звітності	Л. В. Чижевська (1999), І. В. Буфатіна (2002), В. А. Юденко (2000), О. М. Коробко (2003), О. В. Адамик (2003), Н. М. Позняковська (2004), О. М. Головащенко (2006), Я. В. Шеверя (2011), А. В. Мейш (2012), О. І. Станкевич (2010), Н. С. Брохун (2010), Н. З. Яцишин (2012), Д. С. Ісасєв (2013), Ю. О. Івахів (2012),	17	54	Айрапетова Н. Г. (2004), Безбородова Т. І. (2003), Безвідна О. С. (2004), Білоглазова Л. П. (2003), Богинська З. В. (2004), Борисова Е. Н. (2006), Веселова Т. Н. (2005), Гусєва Ю. В. (2005), Давлетов В. В. (1999), Довбиш О. В. (2003), Карзасєва Н. М. (2006), Клінов М. М. (1999), Коврижних О. Є. (2005), Копитін В. Ю. (1999), Лукіна Т. Б. (2008), Мощенко Н. П. (2003), Павлоченко В. О. (2001), Парушина Н. В. (2007), Плотнікова Л. О. (2005), Помазанова М. А. (2004), Прокофєва Н. О. (2006), Рошактасєва У. Ю. (2006), Рибянцева М. С. (2004), Сверчкова О. Ф. (2004),	30	30
	С. А. Кузнєцова (2009), Ю. М. Кривець (2013), М. В. Яцко (2013)			Скшипець М. В. (2004), Ушаков Р. С. (2004), Федорова М. О. (2001), Фролова Т. Г. (2008), Фурносєв І. Ю. (2004), Яковенко Л. О. (2007), Дубова Д. І. (2008),		

продовж. табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
				Кондрабаєва О. О. (2009), Степанов К. О. (2008), Дружилівська Т. Ю. (2009), Петрова Є. А. (2009), Синельников В. О. (2009), Сладкова С. О. (2008), Брюханов М. Ю. (2009), Толстова А. С. (2009), Давидок О. А. (2009), Колчугін С. В. (2009), Ласкіна М. В. (2009), Бровкін О. В. (2011), Хамідулліна Г. І. (2011), Семенихіна Н. Б. (2011), Назаркін І. Ж. (2010), Шилова Л. Ф. (2010), Слободняк І. А. (2012), Журавльова О. А. (2011), Сороченко С. В. (2011), Крилов Д. М. (2012), Полєнова С. М. (2012), Трубіцина О. В. (2012), Ігумнов В. М. (2013)		
5. Звітність в галузях економіки						
5.1. Сільське господарство	П. Я. Хомин (2004), В. О. Ганусич (2005), Л. М. Біла (2005), Н. В. Семенишена (2008), В. А. Кулик (2010), І. В. Мельниченко (2010), О. В. Богданюк (2011), Т. Є. Кучеренко (2011), С. С. Стоянова-Коваль (2011), О. М. Костенко (2011), В. Ф. Мервенецька (2011), К. Є. Нагірська (2012), І. М. Білова (2012), Т. В. Журавльова (2013)	14	23	Газизьянова Ю. Ю. (2008), Горшкова Н. В. (2005), Калініна І. Н. (2007), Шевченко Ю. С. (2007), Волощина С. В. (2010), Мариненко А. О. (2009), Чикішева А. М. (2010), Медведєва В. Є. (2011), Горшкова Н. В. (2012)	9	5
5.2. Торгівля та послуги	-	-	-	Білецька А. О. (2005), Вінюков М. І. (2007), Ібрагімова Д. А. (2007), Рахматуліна Р. Р. (2005), Уртенкова І. В. (2004), Бачуринська І. М. (2010)	6	3
5.3. Туризм	-	-	-	Бабичева Н.Є. (2006)	1	0,5
5.4. Промисловість	В. П. Бондар (2001), В. О. Іваненко (2010), Р. П. Юзва (2011),	7	12	Боносєва Н. О. (2007), Ганіна К. Г. (2001), Кожухова О. С. (2003), Ложкіна С. Л. (2006), Мещанінова Н. О. (2000), Прокопович О. Є. (2007),	16	9

продовж. табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
	Н. С. Костишин (2011), Т. М. Орловська (2011), М. О. Любімов (2012), А. Х. Позов (2013)			Проніна А. М. (2001), Селокова Н. В. (2008), Федотовський М. О. (2006), Харіоновська Т. Л. (2008), Шинкарьова Л. І. (2005), Угольков П. Б. (2004), Медведєва Н. В. (2009), Марусенко Є. О. (2010), Добролюбов В. О. (2013), Кардашов С. С. (2013)		
5.5. Банківський сектор	Мухаммед Ясин Рахалле (1999), Ю. М. Перетяцько (2012), А. В. Бугасенко (2012), М. О. Сулима (2012)	4	7	Біляєва Л. О. (2000), Ведернікова Т. В. (2007), Довга С. А. (2004), Коренєва О. М. (2007), Дарякін А. О. (2010)	5	3
5.6. НФУ	Д. Г. Буханець (2000)	1	2	Сидоріна Т. В. (2004), Соколова А. Г. (2006), Манько С. В. (2009), Павлюченко Т. М. (2010), Неверова О. С. (2010), Буянова Т. І. (2010), Горлова О. В. (2011)	7	3,5
5.7. Освіта	Г. В. Янчук (2006),	1	2		-	-
6. Аудит звітності (окремих звітів)	К. О. Редько (2002), Р. О. Костирко (2003), Д. А. Янок (2005), Б. В. Кудрицький (2007), Д. С. Сушко (2008), Т. М. Ковбич (2009), Т. А. Переймиовк (2010), Т. О. Муренко (2012)	8	13	Алдарова Т. М. (2006), Богров Є. Г. (2006), Бровкіна Н. Д. (2002), Василевич І. П. (2004), Гаджієв А. Н. (2006), Мелещенко С. С. (2003), Терентьєва Т. О. (2006), Гізатулліна Р. І. (2008), Часовська М. М. (2008), Ліпаков Г. Й. (2011), Варохіна М. В. (2012), Каширіна М. П. (2013)	12	6

* розроблено автором на основі [1–6]

Дані, наведені в табл. 1, є систематизованим відображенням сукупності дисертаційних робіт за темою «звітність». Як можна зрозуміти з табл. 1, кількість захищених дисертаційних робіт у Російській Федерації, за всіма напрямками дослідження, окрім сільського господарства є більшою ніж в Україні.

Розглядаючи структуру дисертаційних робіт в Україні за тематикою «звітність» за період 1999–2013 рр. в розрізі напрямів досліджень, можна стверджувати що найменшу питому вагу серед всіх напрямів досліджень займає проблематика гармонізації з МСФЗ (МСФО) 2% (1 дисертація) та інтегрованої звітності 3% (2 дисертації). Це пояснюється декількома причинами, зокрема:

– відносною новизною тематики інтегрованої звітності та інтегрованої системи бухгалтерського обліку, що лише декілька років тому почала привертати до себе увагу науковців;

– постійними змінами у законодавстві з бухгалтерського обліку та оподаткування, які направлені на мінімізацію розбіжностей між національними стандартами та міжнародними.

7% (4 дисертації) присвячено проблематиці консолідованої звітності. Дана тема не є надто близькою для бухгалтерського обліку як науки у нашій країні, оскільки в Україні не так багато корпорацій та холдингових компаній, наявність яких, в першу чергу, спричиняє актуальність проблем консолідованої звітності. Враховуючи швидкість глобалізаційних процесів, вищезазначена тематика буде досить гостро стояти у найближчі роки.

Аудит звітності (окремих звітів) набрав 13% від обсягу дисертаційних досліджень, що становить 8 робіт. Дисертації, які були обрані для дослідження, присвячені не лише проблемам аудиту якогось конкретного об'єкту обліку, а й розглядають актуальні і дискусійні аспекти організації та методики звітності підприємств, установ та організацій.

17 дисертацій із 59, що становить 28% присвячено проблемам організації, методології та методики складання звітності. Проявлений інтерес до даного напрямку свідчить про наявність значного кола проблем пов'язаних із методикою та організацією складання звітності в Україні. Ці проблеми виникають у зв'язку з появою нових для України об'єктів обліку, суперечністю законодавчих та нормативних документів, а подекуди і різних норм Податкового кодексу України, та невідповідності форм фінансової звітності реаліям ведення господарської діяльності та вимогам користувачів. Враховуючи всі наведені проблеми, науковці приділяють значну увагу проблемам методики та організації складання звітності, намагаючись постійно удосконалювати звітність як засіб комунікації підприємства із суспільством, підвищуючи її інформативність.

Найбільш досліджуваним напрямом є звітність в галузях економіки 46% (27 дисертацій). Цей напрям включає в себе дослідження звітності у:

- сільському господарстві – 23% (14 дисертацій);
- промисловості – 12 % (7 дисертацій);
- банківському секторі – 7% (4 дисертації);
- НФУ – 2% (1 дисертація);
- освіті – 2% (1 дисертація).

Найбільшу увагу науковців серед галузей економіки привертає сільське господарство, на що існує ряд причин, таких як широка розповсюдженість по всій території України, значна кількість проблемних питань в обліковому процесі, складність відображення специфічних об'єктів обліку в уніфікованих формах звітності, тощо. Звітність промислових підприємств є наступною за рівнем проявленого інтересу науковців, оскільки Україна має значний ресурсний потенціал для розвитку даної галузі, перспективним є вихід на нові ринки збуту, та співпраця з іноземними компаніями, яка неможлива без об'єктивного відображення інформації у звітності, та яка б давала відповіді на всі запитання користувачів.

Фінансовий сектор економіки, який представлений як банківськими установами, так і не банківськими фінансовими установами займає на порядок меншу кількість дисертаційних робіт присвячених тематиці звітності. Це пояснюється наявністю інших важливих проблем у цьому напрямі, таких як стабілізація курсу гривні, зміцнення банківської системи, таргетування інфляції, уникнення економічного колапсу, тощо. У порівнянні з цими питаннями, звітність фінансових установ відходить на другий план, але варто враховувати те, що вона є одною з головних складових нормально функціонуючого фінансового сектору. Тобто звітність фінансових установ повинна розвиватися та удосконалюватися в комплексі із іншими елементами фінансового сектору.

Таким чином, структура кількісного складу дисертаційних робіт в Україні за тематикою «звітність» за період 1999–2013 рр. в розрізі напрямів досліджень свідчить про переважну цільову спрямованість досліджень на конкретну галузь економіки, або ж на дослідження організаційних, методологічних і методичних особливостей формування звітності (рис. 2).

Структура дисертаційних робіт в Російській Федерації за тематикою «звітність» за період 1999–2013 рр. в розрізі напрямів досліджень дещо відрізняється від структури дисертаційних робіт в Україні (рис. 3).

Найбільша кількість дисертацій присвячена напрямку організації, методології та методики складання звітності – 30% (54 роботи). Звітність в галузях економіки займає другу сходинку набравши 24% (44 дисертації), даний напрям включає в себе:

- сільське господарство – 5% (9 дисертацій);
- промисловість – 9% (16 дисертацій);
- банківський сектор – 3% (5 дисертацій);

- НФУ – 3,5% (7 дисертацій);
- торгівля та послуги – 3% (6 дисертацій);
- туризм – 0,5% (1 дисертація).

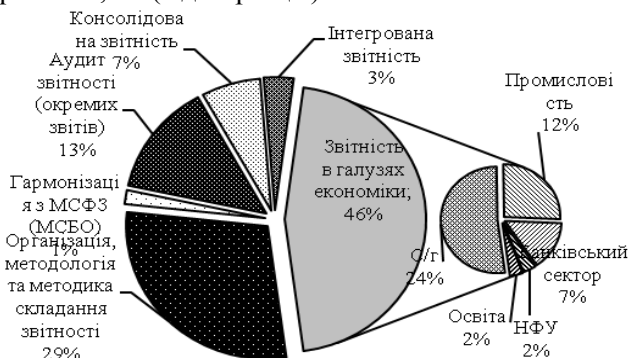

Рис. 2. Структура дисертаційних робіт в Україні за тематикою «звітність» за період 1999–2013 рр. в розрізі напрямів досліджень *
* розроблено автором на основі [1; 2; 5; 6]

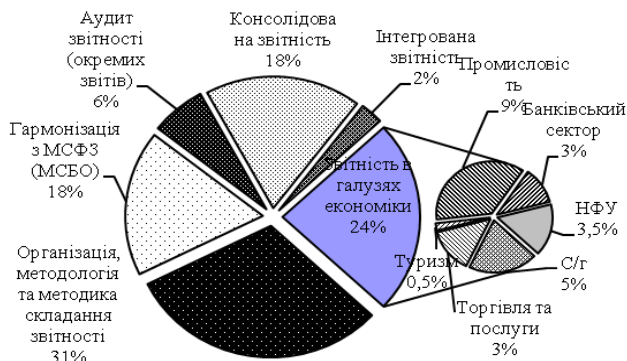

Рис. 3. Структура дисертаційних робіт в РФ за тематикою «звітність» за період 1999–2013 рр. в розрізі напрямів досліджень *
* розроблено автором на основі [3–4]

Можна прослідкувати, що серед досліджень у галузях економіки, в Україні на першому місці сільське господарство, що пояснюється національною специфікацією, яка історично склалася. У Російській Федерації, на відміну від України, перше місце посідають дослідження

звітності у промисловості, що спричинено розвитком газо- та нафтодобувної промисловості.

По 18% набрали такі напрямки дослідження як консолідована звітність та гармонізація з МСФЗ (МСБО), що у кількісному виразі відповідно 33 та 32 дисертації. Аудит звітності складає 6% (12 робіт), і останнім у структурі є дослідження інтегрованої звітності – 2% (5 дисертацій). Серед досліджень інтегрованої звітності, варто виділити певні особливості, пов'язані із розумінням самого поняття інтегрованої звітності.

В Україні існує дві дисертації присвячені інтегрованій системі обліку та звітності. Це дослідження Євдокимова Віктора Валерійовича на тему «Концепція інтегрованої системи бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація». Головною метою вищезгаданого дослідження є розробка теоретичних, методологічних і організаційних засад інтеграції підсистем бухгалтерського обліку на основі розробки наукової концепції, методичного інструментарію при переході бухгалтерського обліку до нової парадигми його розвитку в умовах інформатизації суспільства. В. В. Євдокимов виділяє у системі інтегрованого обліку три підсистеми:

- підсистема податкового обліку;
- підсистема фінансового обліку;
- підсистема управлінського обліку.

У даній дисертаційній роботі увага концентрується на фінансових показниках бухгалтерського обліку та звітності, в той же час нефінансова інформація про діяльність підприємства залишається малодослідженою.

А також дисертація І. В. Жиглей на тему «Бухгалтерський облік соціально відповідальної діяльності: теорія, методологія, організація».

Головною метою дослідження є обґрунтування теоретичних, методологічних і організаційних положень, а також розробка практичних рекомендацій з бухгалтерського обліку соціально відповідальної діяльності задля досягнення економічних і соціальних результатів, посилення позитивного та мінімізації негативного впливу бізнесу на різні групи заінтересованих осіб [6].

Вагомі здобутки у дослідженні нефінансової інформації у бухгалтерському обліку та звітності одержані Т. В. Давидюк у роботі «Бухгалтерський облік в системі управління людським капіталом: теорія і методологія». Але дана робота не була включена до переліку дисертацій у таблиці 1, оскільки тема звітності у ній є дотичною.

У Російській Федерації, поняття інтегрованої звітності у дисертаційних роботах розглядається як сукупність фінансових та нефінансових показників. Варто виділити наступні дисертаційні дослідження. (табл. 2).

Таблиця 2

Дисертації присвячені інтегрованій звітності у Російській Федерації протягом 1999–2013 рр. *

Автор	Назва дисертаційного дослідження	Рік
Бурикін Юрій Михайлович	Розвиток інтегрованого обліку і звітності на малих підприємствах	2009
Єремєєва Ольга Сергіївна	Екологічні аспекти аудиту фінансової звітності	2010
Цей Саїда Асланбієвна	Формування та розкриття у звітності публічних компаній інформації з питань їх соціальної відповідальності та корпоративного управління	2011
Сверчкова Ольга Федорівна	Методологія формування інтеграційної системи індивідуальної звітності комерційної організації	2012
Краснова Марія В'ячеславівна	Обліково-методичний інструментарій формування соціальної звітності публічних компаній	2013

* розроблено автором на основі [3–4]

Наведена вище таблиця ілюструє вищий рівень наукового інтересу у Російській Федерації до дослідження інтегрованої звітності ніж в Україні. Це може бути спричинено наявністю та більшим розвитком міжнародних та транснаціональних корпорацій у Російській Федерації, які також здійснюють діяльність у США і країнах Європи. А користувачі звітності у цих країнах вимагають представлення не лише фінансових показників діяльності, а й нефінансових.

Більшість вітчизняних авторів (О. М. Коробко, Н. М. Позняковська, О. М. Головащенко, Я. В. Шеверя, А. В. Мейш, І. В. Буфатіна, Н. З. Яцишин) метою свого дисертаційного дослідження визначають обґрунтування теоретичних і методичних положень обліково-аналітичного забезпечення формування показників бухгалтерської (фінансової) звітності, розробку на їх основі практичних рекомендацій спрямованих на поліпшення методики формування, аналізу, прогнозування та аудиту основних фінансових показників.

Л. В. Чижевська акцентує увагу на розробці пропозицій щодо підвищення ефективності використання звітності для прийняття управлінських та інвестиційних рішень.

Д. С. Ісаєв та Ю. О. Івахів ставлять за мету удосконалення звітності для якіснішого задоволення потреб користувачів звітної інформації.

М. В. Яцко вважає за необхідність вдосконалення організації подання та оприлюднення фінансової звітності, спрямованих на забезпечення інтересів користувачів у сучасних економічних умовах.

Особливої уваги заслуговує дисертація С. А. Кузнецової, метою якої є обґрунтування концепції та розробка теоретичних, методологічних і організаційних засад забезпечення синергії облікової інформації в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання. Говорячи іншими словами С. А. Кузнецова розглядає сумарний вплив облікової інформації, в тому числі у вигляді звітності на процес управління діяльністю підприємств.

Важливим елементом будь-якої наукової роботи, в тому числі і дисертаційного дослідження є наукова новизна, зокрема та, яку автор вніс уперше. У табл. 3 систематизовано та узагальнено наукову новизну щодо звітності, яка зазначена у аналізованих дисертаційних дослідженнях.

Таблиця 3

Аналіз наукової новизни дисертаційних досліджень *

Автор	О. М. Коробко	Н. М. Позняковська	О. М. Головащенко	Я. В. Шевця	А. В. Мейш	Л. В. Чижевська	І. В. Буфатіна	Н. З. Яцишин	Д. С. Ісаєв	Ю. О. Івахів	С. А. Кузнецова	М. В. Яцко	Ю. М. Кривель	Разом
Теоретичні засади звітності	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+			11
Організаційні засади звітності	+		+	+	+	+		+			+	+	+	9
Методичні засади звітності	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+		10
Економічний аналіз звітності	+			+	+		+			+				5
Контроль звітності								+			+			2

* розроблено автором на основі [1–2]

Згідно даних табл. 3, науковці найчастіше у дисертаціях приділяють увагу вдосконаленню та розробці нових теоретичних постулатів звітності. Ще одним популярним елементом наукової новизни є розробка методики складання звітності, як правило це пов'язано із новими об'єктами обліку, або ж у зв'язку зі змінами у законодавстві. Зацікавленість вчених викликає такий елемент наукової новизни як організаційні засади звітності, які уособлюють в собі структуру та форму фінансових звітів. У 9 з 13, досліджених у табл. 3 дисертацій, розробляється, або ж удосконалюються форма того чи іншого фінансового звіту, яка є оптимальною на думку автора на момент написання роботи.

Найрідше у дисертаційних роботах присвячених тематиці звітності підіймаються питання удосконалення аналізу та контролю звітності.

Висновки. Провівши аналіз дисертаційних досліджень за темою «звітність» були отримані наступні висновки:

– за період 1999–2013 роки, кількість дисертаційних досліджень у Російській Федерації у три рази більше ніж в Україні;

– найбільша кількість вітчизняних дисертацій 28% була присвячена проблемам організації, методології та методики складання звітності, що характеризує наявність відкритих питань у цьому напрямі;

– найактуальнішими проблемами звітності є питання пов'язані з теоретичними, організаційними та методичними засадами;

– більшість науковців зосереджуються на підвищенні задоволення потреб користувачів, удосконаленні форм існуючої звітності та розробці нових форм звітності;

– перспективним напрямом дослідження є інтегрована звітність, оскільки на даний момент в Україні не було дисертаційних досліджень, які б цілком і повністю були присвячені даній тематиці, ті дисертації, які були розглянуті у роботі, розкривають лише деякі особливості інтегрованої звітності.

Зважаючи на все вищесказане, можна із впевненістю стверджувати, що тематика звітності викликає поживлений інтерес у науковців, і є дискусійним полем для наукової діяльності.

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Український інститут науково-технічної і економічної інформації // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uintei.kiev.ua/main.php>

3. Научная электронная библиотека диссертаций и авторефератов // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/>
4. Электронная библиотека диссертаций Российской государственной библиотеки // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://diss.rsl.ru/>
5. Кузнецова С. А. Синергія облікової інформації в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання [Текст] : автореф. дис. д-ра. екон. наук: 08.00.09/ С. А. Кузнецова. – ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». – К. 2009. – 41 с.
6. Жиглей І. В. Бухгалтерський облік соціально відповідальної діяльності: теорія, методологія, організація [Текст] : автореф. дис. д-ра. екон. наук: 08.00.09 / І. В. Жиглей. – Житомирський державний технологічний університет. – Житомир. – 2011. – 39 с.